

Brane Senegačnik

ARIADNINA NIT LOGOSA

T

Včasih teče čas hitreje in ker se, kot pravi pregovor, mi spreminjamo z njim, tedaj kar težko prepoznamo same sebe, kakršni smo bili še razmeroma kratko nazaj. Zdaj živimo v takšnem času: svet se preobraža z naglico, ki ji je težko slediti, od najširših kulturnih in političnih okvirov do nadrobnosti vsakdanjega življenja. Jasno je, da ta nenehni vrtinec sprememb zajema tudi humanistiko in pouk klasičnih jezikov, ki so nekoč skozi stoletja predstavljali stabilen stožer humanistične vzgoje. V dinamiki našega časa pa si je težko nazorno priklicati v spomin že atmosfero pred par desetletji, kaj šele oživiti jo za tiste, ki je niso izkusili ...

Kulturno obrobje, na katerem je živela latinščina v času mojih dijaških let, je kljub ideološki neprimernosti ali pa prav zaradi nje imelo na sebi nekaj elitnega; predvsem zaradi spomina starejših generacij mi je predstavljala vrata v nekakšno izgubljeno, a zato tem bolj vabljivo boljšo kulturno resničnost. Iskanje inštruktorja ali inštruktorice za učenje latinščine izven šole je bilo takrat odvisno od srečnih naključij in znanstev staršev, ki jih moja želja po tem jeziku mogoče niti ni pretirano navduševala, a so jo vsekakor podpirali. In tako sem po več kratkotrajnih poskusih prispel k svoji prvi »pravi« učiteljici, k profesorici Katji Pavlič, h Katji, katere mama, profesorica slovenščine, je bila kolegica, najdražja kolegica moje mame.

Na tistih delovnih obiskih v Zeleni jami se je zgodila velika sprememba: latiniteta se je iz napol domišljjskega pojava, spletenega iz pripovedi mojega starega očeta in asociativnih anekdot stricev, spremenila v realnost. In šlo je hitro: od slovničnega skeleta naravnost v živo meso jezika, od jasnih oblik didaktično popreproščenih sestavkov iz starih vadnic v labirinte Ovidijevih *Metamorfoz* v neki hrvaški gimnazijski antologiji ... Dobro se spominjam svojega strahu pred navidez kaotično sintakso verzov, v katerih so si ležale besede obupno vsaksebi, sled smisla, za katero se mi je že zazdelo, da sem jo ujel, pa se je vselej spet zgubila.

A prav tako dobro se spominjam tudi jasnosti, s katero me je učila orientacije po tem poetičnem blodnjaku Katja: lucidni napotki za učinkovito analitično branje in pojasnila o poetičnih in retoričnih figurah so mi zanesljivo razkrivali sintaktične strukture pod površino »šolskih pravil«, počasi pa se je razvijal tudi občutek za gibanje misli, za učinke, ki jih imajo ti »zavoji«, in za lepoto pesniške govorice, ki – kadar je prava – ni samo govorica. Strah se je spreminjal v respekt,

rešpekt v občudovanje. A še bolj kot racionalna analiza je bilo pri tem pomembno navdihujoče zaupanje, ki sem ga čutil brez posebnih besed. Izražal ga je način, na katerega je Katja razlagala snov in pričakovala pozorno sodelovanje: tem bolj so tako delovali ekskurzi v globlje, zahtevnejše teme. Da, tudi opisi študija na Oddelku za klasično filologijo, trezni in duhoviti, realistični, a vselej stimulatívni, so bili impulzi istega zaupanja, ki sem ga vpiljal ob prevajanju heksametrov nesrečne Dedalove zgodbe ...

Mislim, da sem tedaj nezavedno izoblikoval v sebi predstavo o tem, da jezikovno znanje ni obvladovanje, temveč sredstvo za orientacijo. Resnično živega sveta ni mogoče zares obvladati, vzljubimo ga lahko samo, če se znamo v njem orientirati. In tudi »mrtvi« jeziki živijo, ko jih beremo, še zlasti kadar beremo neizčrpano asociativna pesniška besedila. Težko povem, kako dragoceno se mi zdi to spoznanje. S tem pa lahko najbolje povem, kolikšna je moja hvaležnost Katji za iniciacijo v Ovidijev pesniški labirint in za Ariadnino nit logosa, ki mi jo je dala ob vstopu vanj.

Te niti pa niti spremembe časov ne pretrgajo.

*Brane Senegačnik je pesnik in prevajalec,
docent na Oddelku za klasično filologijo in član SAZU.*